

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 2015
(OR. en)

14443/15

CULT 85
RELEX 957
DEVGEN 235

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

με ημερομηνία: 24 Νοεμβρίου 2015

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 13645/1/15 REV 1 CULT 76 RELEX 871 DEVGEN 215

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη – Συμπεράσματα του Συμβουλίου (24 Νοεμβρίου 2015)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3428η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου 2015.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι στο άρθρο 167 παράγραφοι 3 και 4 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) η Ένωση και τα κράτη μέλη της καλούνται να ενισχύσουν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον τομέα του πολιτισμού, η δε Ένωση καλείται να συνεκτιμά τις πολιτιστικές πτυχές στις δράσεις που αναλαμβάνει δυνάμει άλλων διατάξεων των Συνθηκών, αποβλέποντας ειδικότερα στον σεβασμό και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της·
2. ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο πολιτισμός στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας για την ανάπτυξη, συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό¹ και των σχεδίων εργασιών για τον πολιτισμό² που καταρτίστηκαν ακολούθως από το Συμβούλιο, καθώς και ότι η διατομεακή συνεργασία είναι σημαντική για την ενίσχυση της συνοχής των διαφόρων πολιτικών, όπως υπογραμμίζεται σε σειρά πρόσφατων συμπερασμάτων του Συμβουλίου³·
3. ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι, σύμφωνα με το άρθρο 208 της ΣΛΕΕ, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη ασκείται στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης και ότι η πολιτική της Ένωσης όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη και οι αντίστοιχες πολιτικές των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται·

¹ Εγκρίθηκε με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με μια ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό (ΕΕ C 287, 29.11.2007, σ. 1)

² Το πιο πρόσφατο από αυτά είναι το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2015-2018) (ΕΕ C 463, 23.12.2004, σ. 4).

³ Τα πιο πρόσφατα από αυτά είναι τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2012 σχετικά με την πολιτιστική διακυβέρνηση (ΕΕ C 393, 19.12.2012, σ. 8).

4. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ αφενός το εγκριθέν από τον ΟΗΕ θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030⁴, το οποίο περιλαμβάνει ρητές αναφορές στον πολιτισμό στο πλαίσιο διαφόρων στόχων του, και αφετέρου τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2014 σχετικά με ένα μετασχηματιστικό θεματολόγιο για την μετά το 2015 περίοδο⁵, όπου αναγνωρίζεται ότι ο πολιτισμός, συμπεριλαμβανομένης της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των κλάδων της δημιουργίας, μπορεί να έχει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης·
5. ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι η ΕΕ έχει ως γνώμονα τον οικουμενικό, αδιαίρετο, αλληλένδετο και αλληλεξαρτώμενο χαρακτήρα όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών⁶.
6. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν προσχωρήσει στη σύμβαση της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων και, ως εκ τούτου, έχουν δεσμευθεί να εφαρμόσουν την εν λόγω σύμβαση, στην οποία τονίζεται, μεταξύ άλλων, ότι ο πολιτισμός πρέπει να ενσωματωθεί ως στρατηγικό στοιχείο στις αναπτυξιακές πολιτικές και ότι η πολιτιστική πολυμορφία μπορεί να προστατευθεί και να προαχθεί μόνον εάν είναι κατοχυρωμένα τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες·

ΕΙΝΑΙ ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΟ ότι ο πολιτισμός πρέπει να αποτελεί μέρος μιας στρατηγικής και διατομεακής προσέγγισης όσον αφορά τις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης και τη συνεργασία για την ανάπτυξη, δεδομένων των σημαντικών δυνατοτήτων του να ενισχύσει τις πολιτικές αυτές συμβάλλοντας στην οικοδόμηση μακροχρόνιων σχέσεων με βάση τις ανταλλαγές μεταξύ των λαών, την αμοιβαία κατανόηση, την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία·

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΥΠΟΨΗ τα αντίστοιχα πεδία αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας·

⁴ Η διάσκεψη κορυφής του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη (Νέα Υόρκη, 25–27 Σεπτεμβρίου 2015) ενέκρινε το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030 («Αλλάζουμε τον κόσμο μας»), το οποίο περιλαμβάνει μια ενιαία δέσμη παγκόσμιων στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ), οι οποίοι θα αντικαταστήσουν τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας (ΑΣΧ), <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

⁵ Έγγρ. 16716/14.

⁶ Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την ελευθερία της έκφρασης εντός και εκτός διαδικτύου (έγγρ. 9647/14).

Ο πολιτισμός στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ

7. Για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που έχει ο πολιτισμός να αποτελέσει σημαντική συνιστώσα των εξωτερικών σχέσεων, είναι αναγκαίο να γίνουν βήματα πέρα από την προβολή της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και να επιδιωχθεί η διαμόρφωση ενός νέου πνεύματος διαλόγου, επικοινωνίας και αμοιβαίας κατανόησης, κοινής ανάπτυξης ικανοτήτων και παγκόσμιας αλληλεγγύης⁷, όπως συνεστήθη στο πλαίσιο της προπαρασκευαστικής ενέργειας για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ⁸ και στην έκθεση για τον πολιτισμό και τις εξωτερικές σχέσεις με την Κίνα⁹.
8. Χρειάζεται, ωστόσο, καλύτερος συντονισμός των προσπαθειών προς την κατεύθυνση μιας στρατηγικής ευρωπαϊκής προσέγγισης με στόχο τη συνεπή και συνεκτική ενσωμάτωση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας των δραστηριοτήτων της Ένωσης με αυτές των κρατών μελών της. Η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, θεματικές και γεωγραφικές προτεραιότητες, ρεαλιστικούς στόχους και αποτελέσματα, ομάδες-στόχους, κοινά συμφέροντα και πρωτοβουλίες, χρηματοδότηση, συμμετοχή των πολιτών και λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή.
9. Μια στρατηγική προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε επίσης να διευκολύνει την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση τρεχουσών προκλήσεων, όπως είναι η μεταναστευτική κρίση, η ριζοσπαστικοποίηση και η ξενοφοβία, η καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς και οι συναφείς απειλές, καθώς και η παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αντικειμένων.

⁷ Επίσης, σύμφωνα με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Μαΐου 2011 σχετικά με τις πολιτιστικές διαστάσεις των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ.

⁸ Η προπαρασκευαστική ενέργεια για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, η οποία δρομολογήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2012, υλοποιήθηκε την περίοδο 2012-2013 με στόχο τόσο την υποστήριξη της εν εξελίξει μελέτης και ανάπτυξης πολιτικών για την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις όσο και την προώθηση περαιτέρω εργασιών στο συγκεκριμένο πεδίο. Η τελική έκθεση δημοσιεύτηκε το 2014, <http://cultureinexternalrelations.eu/main-outcomes/>

⁹ Μια στρατηγική για τις πολιτιστικές σχέσεις ΕΕ-Κίνας: έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων για τον πολιτισμό και τις εξωτερικές σχέσεις – Κίνα (Νοέμβριος 2012).

Πολιτισμός στη συνεργασία για την ανάπτυξη

10. Η προώθηση της συνοχής των πολιτικών έχει καίρια σημασία όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, δεδομένου του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν τα κράτη μέλη και η ΕΕ σε αυτόν τον τομέα αλλά και σε σχέση με το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030.
11. Ο πολιτισμός είναι ουσιώδες στοιχείο της ανθρώπινης, κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής διάστασης της ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, βασικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης, δεδομένου ότι:
- οι δυναμικοί κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργίας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, στις χώρες εταίρους μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της φτώχειας, καθώς αποτελούν σημαντικούς καταλύτες για την ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και την ευημερία σε τοπικό επίπεδο,
 - ο πολιτισμός, καθώς και η προώθηση και ο σεβασμός της πολιτισμικής πολυμορφίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πρόληψη των συγκρούσεων, την εδραίωση της ειρήνης και τη συμφιλίωση σε εμπόλεμες περιοχές και περιοχές που εξέρχονται από συγκρούσεις,
 - ο διαπολιτισμικός διάλογος προωθεί την καλύτερη κατανόηση και διευκολύνει την εμπάθυνση των εταιρικών σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών,
 - ένας ανεξάρτητος κλάδος πολιτισμού και μέσων επικοινωνίας αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, την πολιτιστική πολυμορφία, την ιδιότητα του ενεργού δημοκρατικού πολίτη και τη βιώσιμη δημοκρατική ανάπτυξη,
 - η υιοθέτηση ειδικών στρατηγικών όσον αφορά τον πολιτισμό και τη συνεργασία για την ανάπτυξη οδηγεί σε πιο αποτελεσματικές και βιώσιμες δράσεις σε μεγάλο αριθμό τομέων.

12. Ωστόσο, για την πλήρη αξιοποίηση των μεγάλων δυνατοτήτων του πολιτισμού όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη θα πρέπει να αναπτυχθεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση, που να περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της πολιτιστικής διάστασης στα αναπτυξιακά προγράμματα και κατάλληλη στήριξη των πολιτιστικών φορέων σε πιο μακροχρόνια βάση και όχι με μεμονωμένες παρεμβάσεις.
13. Μια τέτοια προσέγγιση θα μπορούσε να βασιστεί, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:
- την αναγνώριση της αξίας του πολιτισμού, αυτοτελώς αλλά και ως φορέα συνεργασίας για την ανάπτυξη,
 - τον καθορισμό, με βάση μια κοινή αντίληψη σχετικά με τη συνοχή και τη συνέπεια, πρακτικών τρόπων για την ενσωμάτωση της πολιτιστικής διάστασης κατά την προετοιμασία τομεακών αναπτυξιακών προγραμμάτων,
 - τη στήριξη για οργανωμένη και μακρόπνοη ανάπτυξη των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας στις χώρες εταίρους, ιδίως όσον αφορά τη δημιουργία ικανοτήτων, την πολιτιστική διακυβέρνηση και τα συστήματα διανοητικής ιδιοκτησίας,
 - την ενίσχυση των προσπαθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της παγκόσμιας υλικής και άυλης πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς,
 - την προώθηση του ρόλου της εκπαίδευσης στην ενθάρρυνση του πλουραλισμού, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ανοχής, της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης και της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών,
 - τον καθορισμό ρεαλιστικού αριθμού προτεραιοτήτων, με δυνατότητα τακτικής επανεξέτασης, ώστε να αποκτάται σαφής εικόνα των αποτελεσμάτων των έργων και της συμβολής τους στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και στην κοινωνική συνοχή, την ανάπτυξη και την απασχόληση,

- τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των υφιστάμενων προγραμμάτων και χρηματοδοτικών καθεστώτων και μέσων της Ένωσης, των κρατών μελών και άλλων φορέων και, κατά περίπτωση, την αύξηση των δυνατοτήτων να στήριξης πρωτοβουλιών πολιτιστικού χαρακτήρα,
- μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή που να ευνοεί την αίσθηση του «συνανήκειν» σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και να εξασφαλίζει τη συμμετοχή των χωρών εταίρων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως των ΜΚΟ, της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

14. Έχει ιδιαίτερη σημασία να υπάρξει άμεση αντίδραση ενόψει της μελλοντικής εφαρμογής και παρακολούθησης των στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στο θεματολόγιο για το 2030¹⁰, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο πολιτισμός θα ληφθεί επαρκώς υπόψη και θα μπορέσει να επιτελέσει τον ρόλο του στο πλαίσιο αυτό.

ΚΑΛΕΙ ΣΥΝΕΠΩΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ :

15. Να συμμετάσχουν στην ad hoc ομάδα εργασίας που θα φιλοξενηθεί από το Λουξεμβούργο. Η εν λόγω ομάδα θα συμβάλει στην εκπόνηση συγκεκριμένης, τεκμηριωμένης, κοινής και μακρόπνοης προσέγγισης όσον αφορά τον πολιτισμό και τη συνεργασία για την ανάπτυξη.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η συνοχή των ενεργειών των σχετικών φορέων στο πεδίο της δράσης, η ομάδα θα συλλέγει και θα ανταλλάσσει βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τον πολιτισμό και τη συνεργασία για την ανάπτυξη και θα εξετάζει τα εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο του πολιτισμού στην ανάπτυξη.

Η ομάδα θα συνεδριάζει κατά την αρχική περίοδο 2016 - 2017, θα είναι από τη φύση της άτυπη και η συμμετοχή σε αυτήν θα είναι εθελοντική. Θα είναι ανοικτή σε φορείς τόσο του τομέα του πολιτισμού όσο και του τομέα της ανάπτυξης, κυρίως από τα κράτη μέλη (ιδίως την εκάστοτε Προεδρία του Συμβουλίου και τις επόμενες Προεδρίες), την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σχετικούς διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανάπτυξης και του πολιτισμού, χώρες εταίρους, εξωτερικούς εταίρους, ιδίως τα εθνικά πολιτιστικά ινστιτούτα της ΕΕ (EUNIC), καθώς και την κοινωνία των πολιτών και τις διάφορες πλατφόρμες ΜΚΟ.

Τα αποτελέσματα των εργασιών της εν λόγω ομάδας θα παρουσιαστούν στα αρμόδια προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου, ιδίως στον τομέα του πολιτισμού και της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

¹⁰ Ιδίως των στόχων 4 (υποστόχου 4.7), 8 (υποστόχου 8.9), 11 (υποστόχου 11.4) και 12 (υποστόχου 12.β).

ΚΑΙ ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

16. να ενισχύσει τον πολιτισμό ως ειδική διάσταση παρέμβασης στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη,
 17. να αναπτύξει και να παρουσιάσει στο Συμβούλιο, από κοινού με την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, μια πιο στρατηγική προσέγγιση για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων, η οποία θα βασίζεται στις αρχές που εκτίθενται ανωτέρω και θα πρέπει να στηρίζει, μεταξύ άλλων, την καλλιτεχνική ελευθερία, την ελευθερία της πολιτιστικής έκφρασης και τον σεβασμό της πολιτιστικής πολυμορφίας.
-